Begroting **2022**

(inclusief meerjarenraming 2023-2025)

Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe

recreatieschap.nl

Recreatieschap **Drenthe**

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief 2022 4

Verplichte paragrafen 16

Programmabegroting 22

Toelichting programmabegroting 24

Bijlagen 29

Bijlage I: Bijdragen gemeenten exploitatiekosten 30

Bijlage II: Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 31

Bijlage III: Totale bijdragen gemeenten 2022 32

Bijlage IV: Investeringsstaat 34

Bijlage V: Meerjarenraming 2023-2025 36

Bijlage VI: Meerjarenraming 2023-2025 per gemeente 38

Bijlage VII: Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV 40

Bijlage VIII: Geprognosticeerde begin- en eindbalans 41

Bijlage IX: EMU-saldo 42

Bijlage X: Financiële kengetallen 43

Aanbiedingsbrief **2022**

Aanbiedingsbrief 2022

ALGEMEEN

Begroting

In de voorliggende begroting (inclusief meerjarenraming 2023-2025) wordt op hoofdlijnen weergegeven welke doelstellingen en activiteiten Recreatieschap Drenthe in 2022 verwacht te realiseren tegen welke lasten en baten.

Financieel gezien is de begroting 2022 een actualisering van de begroting 2021 met toevoeging van (onderstaande) ontwikkelingen en het vastgestelde percentage voor algemene kostenstijgingen voor 2022. Mocht later het takenpakket nog substantieel wijzigen dan zal, voor zover van toepassing, een begrotingswijziging worden aangeboden.

Gemeenschappelijke regeling
Het Recreatieschap is, als gemeenschappelijke regeling van de twaalf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf, één van dé instrumenten die de deelnemende gemeenten inzetten om snel, effectief, daadkrachtig én succesvol de toegevoegde waarde van de recreatief-toeristische sector te vergroten. De onderlinge samenwerking is een voorwaarde om tot dit beleid te komen. Immers de doelgroep, toeristen en recreanten, kent geen grenzen.

N.B.: De deelnemers aan de regeling Recreatieschap Drenthe zijn de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Voor de leesbaarheid wordt in deze nota gesproken over Drenthe en Drentse ontwikkelingen maar dit betreft uiteraard ook gemeente Ooststellingwerf.

Daarom Recratieschap Drenthe
Sinds 1998 is Recratieschap Drenthe gespecialiseerd in recreatie en toerisme. Wij adviseren bestuurders, overheden en ondernemers. Daarnaast zijn we actief bij conceptontwikkeling, realisatie en exploitatie van projecten en routestructuren. We snappen hoe bestuurlijke processen lopen en gaan actief de recreatiemarkt op. Zo creëren we kansen voor onze opdrachtgevers, mogelijkheden voor de ondernemers en resultaten voor de recreanten en toeristen.

1. Inleiding

Bij het opstellen van de vorige begroting (2021) had de Covid-19 pandemie net zijn intrede gedaan. Het jaar 2020 was een jaar waar de toeristisch-recreatieve sector hard geraakt werd.

Met name de horeca, groepsaccommodaties, dagrecreatie en musea zagen hun omzetten met vele tientallen procenten dalen. Daar tegenover stond dat met name de campings, en in mindere mate de bungalowparken, vanaf juni uitstekende bezettingen lieten zien. Heel veel Nederlanders hebben Drenthe (her)ontdekt als vakantiebestemming. Hun waardering voor de kwaliteiten van Drenthe zijn hoog. Ondanks de pandemie mogen we daar met elkaar trots op zijn. Ook de eerste helft van 2021 is door de Covid-19 pandemie voor veel ondernemers zwaar. Allemaal hunkeren we naar meer versoepeling waarbij iedereen ook weer gasten kan ontvangen en weer kan ondernemen.

En ook dit jaar zien we nu al dat de boekingen op campings en bungalowparken enorm zijn, zeker nu vakantiereizen tot half mei verboden zijn. Drenthe is als vakantiebestemming hot. Dat is goed voor de ondernemers en goed voor Drenthe en Ooststellingwerf. Voor 2022, waarbij we de hoop uitspreken dat Covid-19 dan onder controle is, zal het vooral de uitdaging zijn de gasten, die in 2020 en 2021 Drenthe hebben ontdekt, vast te houden. Is het niet voor de hoofdvakantie dan voor de 2e en 3e vakantie. En hierbij in te zetten op de pronkstukken die Drenthe te bieden heeft op cultureel en sportief gebied en op het gebied van natuur én gastvrijheid.

Het Recreatieschap zet met haar kennis en kunde en met het stimuleringsfonds alle zeilen bij voor de gemeenten en de sector om sterker uit de crisis te komen. Samen moeten we ervoor zorgen dat toerisme zijn positie als bron van banen, stabiele inkomens en bescherming van ons cultureel en natuurlijk erfgoed terugkrijgt.

Samenwerking zal een sleutelwoord zijn naar de toekomst na de crisis. Een toekomst waar het ook aankomt op creativiteit. Het Recreatieschap biedt vanuit haar taak, opdracht en sleutelpositie hulp en ondersteuning aan daar waar het nodig is om recreatie en toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf weer op het peil te brengen van voor de crisis.

Deze begroting is in lijn van de kadernota 2022. Het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap is van mening dat deze begroting niet een statisch gegeven hoort te zijn. Deze moeilijke tijd gebiedt, middels begrotingswijzigingen, sturing te kunnen geven aan de situatie in 2022.

2. Economische impact

De recreatief-toeristische sector is een belangrijke sector; belangrijk voor de bestedingen, leefbaarheid van de omgeving én een belangrijke voor de werkgelegenheid.

Het Recreatieschap staat midden in de recreatief-toeristische sector in Drenthe en Ooststellingwerf.
Zij ondersteunt, ontwikkelt en voert uit met oog voor de omgeving en in de wetenschap dat recreatie en toerisme van groot belang zijn voor de vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf.

Ecorys rapport Monitor Toerisme Drenthe (directe en indirecte bestedingen per gemeente; 2019)

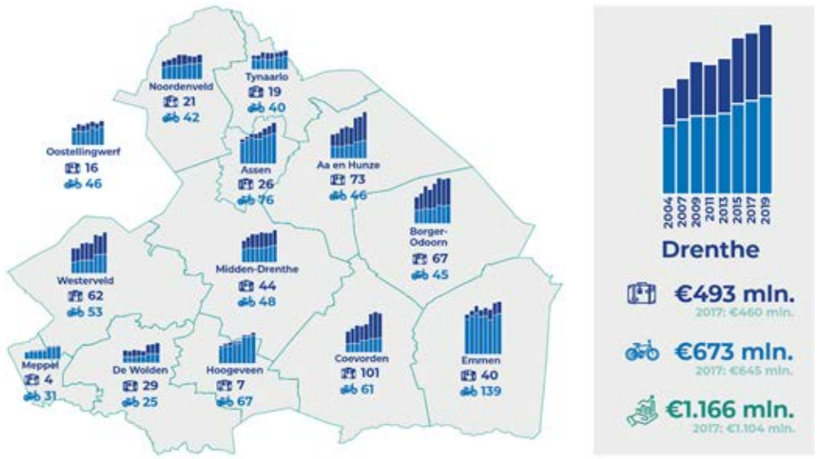

Ecorys rapport Monitor Toerisme Drenthe (directe en indirecte werkgelegenheid per gemeente; 2019)

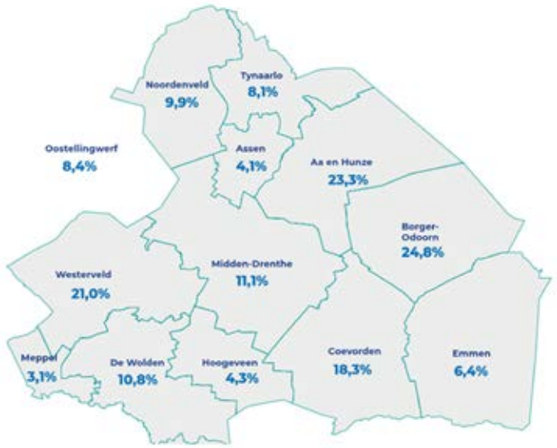

Totaal provincie Drenthe: 9,2%

Iedere twee jaar laat het Recreatieschap een onderzoek uitvoeren naar de ontwikkelingen in de sector in Drenthe (en Ooststellingwerf). Eind 2020 is het onderzoek gepresenteerd t.a.v. de ontwikkelingen in 2019.

Ten opzichte van 2017 stegen de totale bestedingen met 5,6%. De sector draagt hierdoor substantieel bij aan de provinciale economie (dit is zowel te zien t.a.v. de bestedingen als de werkgelegenheid die de sector met zich meebrengt).

3. Rol Recreatieschap Drenthe

Hierboven zijn we ingegaan op de effecten van Covid-19 en op het economisch belang van de sector. Een belangrijke constatering is dat de economische waarde van de sector erg groot is. Maar hoe willen we verder na de Covid-19 periode (waarbij we hopen op herstel van de sector, naar normaal, in 2022)?

In 2019 is het Perspectief Bestemming Nederland 2030 (NBTC Holland Marketing, januari 2019, Perspectief Bestemming Nederland 2019), de landelijke visie op toerisme in Nederland, ontwikkeld. Daarin staat: toerisme is geen doel, maar een middel dat kan bijdragen aan een maatschappelijke opgave, denk aan banen in krimpgebieden, aan voorzieningen in de stad. Het streven is dat iedere inwoner profiteert van toerisme.

Het geschetste perspectief 2030 Nederland is inmiddels door vertaald naar Perspectief 2030 Drenthe. De focus moet worden bepaald en strategische keuzes worden gemaakt. De ambitie is dat iedere in Drent profiteert van toerisme en recreatie waarbij we zuinig omgaan met de bestemming Drenthe. Een balans tussen bezoekers, bedrijven, bewoners en bestemming Drenthe, m.a.w. een balans tussen economie, leefbaarheid en omgevingskwaliteiten.

Het is nu een goed moment in te spelen op deze duurzame vormgeving van toerisme. Meer Nederlanders vieren hun vakantie dichter bij huis, wat al staat voor een duurzamere reis door minder vervuiling door transportmiddelen. Het is ook een mooie kans om te stimuleren, mede door een focus te leggen op waardering voor de Nederlandse natuur. Een toegenomen waardering kan leiden tot een reductie in zwerfafval en de toename in populariteit kan leiden tot verbeteringen in de openbare ruimte. Door deze sterke promotie van Nederlandse natuur en cultuur kan het toerisme een duurzame omslag maken.

Ook biedt het veel economische voordelen. Het stimuleert de hoeveelheid klanten en de naamsbekendheid van kleinere bedrijven en organisaties, hetgeen zorgt voor een duurzame lokale economie. Door actief te investeren kunnen we de toerismesector op een duurzame manier (her)opbouwen. Het is voor een gemeente van belang nu in te spelen op duurzaam toerisme. Hiervoor is het nodig dat overheden prioriteit geven aan de bezoekerseconomie en samenwerken met bedrijven en bewoners. Ook is er grote behoefte aan verbeterde data en inzichten over onder andere bezoekersgedrag.

De vraag is “wat is een waardevolle bezoeker”? Iemand die veel uitgeeft aan horeca, retail en cultuur, zou je denken. Maar ook iemand die past bij het DNA van Drenthe en Ooststellingwerf. Voor elk gebied of stad is een waardevolle toerist wat anders. Wij willen bezoekers die passen bij de waarden van Drenthe en Ooststellingwerf en nog specifieker de stad en de regio.

Marketing Drenthe voerde samen met Drentse ondernemers een Drenthe-breed bezoekersonderzoek uit. Corona speelde bij de helft van de nieuwe gasten een grote rol bij de keuze voor Drenthe. De voor hen belangrijkste redenen om voor Drenthe te kiezen en niet voor een ander gebied zijn:

1. *natuur (73%)*
2. *rust (63%)*
3. *fietsmogelijkheden (59%)*
4. *ruimte (53%)*
5. *wandelmogelijkheden (47%).*

Belangrijk in 2022
Het Recreatieschap Drenthe heeft haar (basis)activiteiten in een drietal pijlers ondergebracht:

- Het ontzorgen én faciliteren van de deelnemende gemeenten op het recreatief-toeristisch terrein; actieve kennisontwikkeling en ondersteuning bij beleidsvorming;
- Het verzorgen van toeristische routestructuren; ontwikkelen, bewegwijzeren en onderhouden van recreatieve routes;
- Projecten initiëren, stimuleren en uitvoeren zodat we deze sector stimuleren en zo de werkgelegenheid en de economische stimulans op een zo optimaal niveau kunnen handhaven c.q. bevorderen. Hiervoor is het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme een prima instrument.

Uitgaande van de gevolgen van de Covid-19 crisis, de economische impact van de sector en de uitgangspunten opgenomen in Bestemming Drenthe 2030, formuleert het Recreatieschap 10 aandachtspunten voor 2022. Deze punten zijn uitgewerkt in het volgende hoofdstuk.

4. Thema 2022

In 2022 hanteert het Recreatieschap het volgende thema:

'Werken vanuit onze oerkracht'

De focus ligt op het vertalen van de landelijke visie (omgezet naar de regionale visie), in de nieuwe werkelijkheid, naar acties voor en door Drenthe en Ooststellingwerf, passend bij het DNA van Drenthe. Wetende dat je in Drenthe nog ongerepte natuur vindt, indrukwekkende verhalen, hartelijke mensen en het gevoel van oorsprong.

Met de wetenschap dat toerisme, vanuit een grotendeelse pas op de plaats, een belangrijke economische pijler is en kansen biedt voor de leefbaarheid en ontwikkeling van ons woon- en leefgebied ziet het Recreatieschap de volgende kansen c.q. opdrachten voor zich in 2022:

1. AANLEG NETWERKEN
De verdere aanleg van het wandelknooppuntennetwerk in gemeenten Meppel, Westerveld, Coevorden, Borger-Odoorn, Midden-Drenthe, Noordenveld en Aa en Hunze op weg naar een Drenthe-dekkend netwerk. Dit past ideaal bij de trend naar meer keuzevrijheid (men kan zelf zijn route bepalen) en de verdere toename van het aantal wandelende toeristen (door de toenemende overtuiging dat fysieke beweging de gezondheid ten goede komt);

2. DOORONTWIKKELING WANDELAANBOD
Uitvoering acties uit het 'Wandelkompas' (beleidsstuk ontwikkeld door Provincie Drenthe en het Recreatieschap). Het Recreatieschap wil het wandelaanbod op een kwalitatief hoger plan brengen in Drenthe;

3. PROACTIEF ONTWIKKELEN VAN BELEIDSADVIEZEN
Op basis van de overstijgende blik van het Recreatieschap op landelijke en regionale trends wil zij de gemeenten proactief van bruikbare beleidsadviezen voorzien. Zo helpt het Recreatieschap hen op gemeentelijk niveau de juiste keuzes te maken;

4. BETROKKENHEID BIJ BELEID EN UITVOERING VITALE VAKANTIEPARKEN
Het Recreatieschap is nauw betrokken bij Vitale Vakantieparken Drenthe.
Twee bestuursleden van Recreatieschap Drenthe hebben zitting in de stuurgroep Vitale Vakantieparken. Hierdoor blijft het Recreatieschap mede beleidsbepalend. Daarnaast ondersteunt het Recreatieschap de 'TaskForce Vitale Vakantieparken' zowel financieel als wat de uitvoering betreft;

Vitale Vakantie-parken Drenthe

5. STIMULEREN EN ONTWIKKELEN INITIATIEVEN TER BEVORDERING DUURZAAM TOERISME
Zowel in het NP Drents Friese grensstreken als in het NP Drentsche Aa is het Recreatieschap projectleider voor het onderdeel "Duurzaam Toerisme". Het doel is te komen tot een gebied waar bezoekers vanuit dorpen en verblijfsaccommodaties slim worden geleid naar de juiste gebieden en routes, mede afhankelijk van interesse in en draagkracht van dat gebied. Hierin varen ook economische belangen wel bij, aangezien de bestedingen vooral plaatsvinden bij recreatiebedrijven en bij de middenstand in de dorpen;

6. ONTWIKKELING NIEUWE PROJECTEN TER ONDERSTEUNING VAN DE SECTOR
Het Recreatieschap voert veel projecten uit, veelal gemeentegrens-overschrijdend en vaak met behulp van provinciale of Europese subsidies. Het Recreatieschap blijft projecten ontwikkelen, ook vanuit het Routebureau, en ondersteunen, in samenwerking met andere partijen, die tot doel hebben het recreatief-toeristisch ondernemerschap en het gastheerschap in Drenthe te versterken;

7. SAMEN MET DE SECTOR EN ANDERE OVERHEDEN WERKEN AAN DE UITVOERING VAN PERSPECTIEF DRENTHE
Hoe toerisme en recreatie er in de toekomst uitziet wordt door ons samen bepaald. Belangrijk is nu te werken aan een krachtig toeristisch en recreatief Drenthe. Een plek waar bezoekers het gevoel hebben alsof ze thuiskomen, ondernemers op een vruchtbare manier samenwerken en inwoners trots zijn en nergens anders willen wonen. Uitdaging is nu het opgestelde perspectief te laten inwerken en mede bepalend te laten zijn in de diverse te ontwikkelen beleidsplannen;

8. VERTALEN (BIG)DATA NAAR WERKBARE INFORMATIE VOOR GEMEENTEN EN SECTOR
Beleid kan niet zonder data. Effectmeting, trends en ontwikkelingen zijn te ontdekken uit data. Via het project Leisure Valley wordt (samen met o.a. Provincie Drenthe, Marketing Drenthe en andere stakeholders) gezocht naar het "ontwarren" van beschikbare data. Data is ruim beschikbaar, maar moet zodanig worden geordend c.q. aangeboden aan de sector en beleidsmakers zodat dit kan helpen bij het maken van keuzes en ontwikkelrichtingen;

9. VERGROTEN TOEGANKELIJKHEID/BARRIÈREVRIJ AANBOD (ZOWEL FYSIEK ALS DIGITAAL)
Werken aan beleid en via projectgerichte uitvoer voorzien in een goed toegankelijk aanbod. Ook zal in samenwerking met Marketing Drenthe het aanbod op drenthe.nl van 'Vakanties voor iedereen' verder zichtbaar worden gemaakt;

10. VERHOGEN BETROKKENHEID EN KENNIS RECREATIE BIJ EIGEN INWONERS
Als toerisme- en recreatiesector willen we meer toegevoegde waarde bieden aan de samenleving. Het geluk van bezoekers, bedrijven en inwoners staat voorop. Krachtige toeristische bedrijven zorgen ervoor dat economische bestedingen van bezoekers van buiten het gebied terecht komen in de regio. Deze bedrijven functioneren als een propeller van de regionale economie. Bewoners en bezoekers maken volop gebruik van de recreatieve voorzieningen. Deze voorzieningen vergroten de aantrekkingskracht van onze leefomgeving. Belangrijk is de dialoog met bewoners open te houden en hen te betrekken bij ontwikkelingen in de sector. Hierin zal het Recreatieschap een belangrijke rol spelen.

5. Financieel

In de eerder opgestelde kadernota zijn de uitgangspunten voor deze begroting geformuleerd. Deze begroting bestaat uit het overzicht van de baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie.

De begroting bevat tevens de verplichte paragrafen. De begroting is in lijn met de kadernota 2022. De begroting is op 24 maart 2021 in de vergadering van het Dagelijks Bestuur behandeld. De vaststelling in het Algemeen Bestuur staat gepland tijdens de vergadering op 8 juli 2021.

De begroting 2022 is financieel gebaseerd op de begroting van 2021. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van de lonen en prijzen waar wij geen invloed op hebben. Hierbij baseren we ons op de “Prijsindex Loonvoet Sector Overheid (%) 2022-2025” uit de Marco Economische Verkenningen van het Centraal Planbureau. Op basis hiervan wordt uitgegaan van een indexering van de begroting voor 2022 van 2,1%. Daarnaast zijn enkele posten gebaseerd op nieuwe contracten.

Per 1 januari 2021 heeft het Recreatieschap een nieuwe locatie in gebruik genomen voor haar kantoorwerkzaamheden en een nieuwe loods gehuurd voor de opslag van de routematerialen, beiden in Dwingeloo. De kantoorlocatie deelt zij met Marketing Drenthe en het programma Vitale Vakantieparken (Provincie Drenthe). Bijkomend voordeel zijn korte lijnen tussen de verschillende huurders.

In 2020 heeft het Recreatieschap ca. 25 hectare grond verkocht aan beide pachters die de gronden in gebruik hadden. Dit betekent dat het Recreatieschap met ingang van 2021 geen erfpachtcanons meer ontvangt (dit betekent een afname van de jaarlijkse inkomsten van zo’n € 8.000,=).

De post onderhoud blijft aandacht vragen. De reden hiervoor ligt met name in de toename van de recreatief-toeristische bewegwijzering (fiets- en wandelknooppunten, MTB-routes, bebording hunebedden, bebording Geopark, toiletgebouwen recreatievaart etc.). Het bestuur blijft scherp om het onderhoud en de financiën in balans te houden.

De loonkosten maken een significant deel uit van de exploitatiebegroting van het Recreatieschap. Het Recreatieschap volgt de gebruikelijke indexering en de verplichtingen vanuit de CAO (WSGO; Werkgeversvereniging Samenwerking Gemeentelijke Organisaties).

De onttrekkingen uit de reserveringen zijn overeenkomstig eerdere besluiten van het Dagelijks Bestuur. De in de begroting opgenomen bedragen zijn de maximale onttrekkingen. Mocht overschrijding hiervan noodzakelijk blijken dan zal hier toestemming voor worden gevraagd middels een bestuursbesluit.

In 2022 zal de vaste kern van de organisatie van het Recreatieschap, evenals voorgaande jaren, bestaan uit ongeveer 8 fte. De bezetting bestaat uit de volgende disciplines:

- *directie* *1 fte;*
- *beleid, advisering, projectuitvoering* *2,2 fte;*
- *toeristische bewegwijzering* *2,5 fte;*
- *ondersteuning (secretariaat, communicatie, financiële administratie)* *2 fte.*

Het Recreatieschap initieert, geeft leiding aan en administreert vele (>30) projecten ter stimulering van recreatie en toerisme. Het Recreatieschap opereert met een vaste kern medewerkers. Indien noodzakelijk wordt tijdelijk extra menskracht ingehuurd ter uitvoering van een bepaald project. De kosten van deze inhuur zullen altijd gedekt moeten worden vanuit de projecten.

Het Recreatieschap dient van toegevoegde waarde te zijn voor haar gemeenten en voor de sector. Dit kan alleen met betrokken, ontwikkelingsgerichte en goed passende medewerkers. Het kapitaal van het Recreatieschap zijn deze medewerkers. Blijvend investeren in de ontwikkelkracht van de medewerkers is daarom van essentieel belang.

Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme

Jaarlijks wordt door de Drentse gemeenten en gemeente Ooststellingwerf een bedrag voor dit fonds beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gebaseerd op een – in de gemeenschappelijke regeling verankerde – vaste component in samenhang met de dagrecreatie en een variabele component gebaseerd op de toeristische overnachtingen in een gemeente. Dus een deel van de toeristenbelasting wordt feitelijk direct via het Recreatieschap ingezet ten behoeve van verdere ontwikkeling van de sector.

In 2020 is er, door Covid-19, minder vraag geweest c.q. zijn er minder projecten gedraaid waardoor het fonds goed gevuld is. Door de verkoop van de gronden te Pottendijk en het bestuursbesluit van 21 januari 2021, om een deel van de (incidentele) opbrengst in te zetten voor extra versterking van het stimuleringsfonds, geeft een enorme kans om projecten en investeringen ter versterking van recreatie en toerisme in Drenthe een extra versnelling te geven.

De toezeggingen uit het fonds maken het mogelijk snel andere subsidiemiddelen te generen (het fonds maakt het mogelijk om projecten in gang te zetten die anders niet, in beperktere omvang of met een veel langere aanlooptijd zouden zijn gerealiseerd). De inzet van het fonds is al jaren succesvol en de fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier (is vaak aanjager om andere middelen beschikbaar te krijgen).

De omvang van het fonds was in 2020 € 303.606,=. Uit de jaarrekening 2020 blijkt dat via het fonds een zeer effectief beleid mogelijk was, waardoor een groot aantal investeringen mogelijk zijn gemaakt (in 2020 voor een totaalbedrag van € 1.227.385,=).

In de jaren 2016 – 2020 heeft het fonds meegeholpen aan een investering in het Drents recreatief-toeristisch product van circa € 8.615.779,=. Dankzij het fonds zijn onder andere de volgende projecten op een actieve en snelle wijze ondersteund: ondersteuning programma Vitale Vakantieparken, Horeca Vakpunt, ontwikkeling Visie Vrijetijdssector, organisatie congres, verdere uitrol wandelknooppunten, bevordering meertaligheid Natuurpark, Hippisch Toerisme, onderzoeken (Ecorys en CVO), ontwikkeling Hünenweg, herstel Pad van Theodoor etc.

Het fonds blijft krachtig en succes vanuit de afgelopen jaren is bewezen. € 1 uit het fonds lokt € 4 van derden uit voor investeringen op het gebied van recreatie en toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf.

Toeristische Informatievoorzieningen

Sinds 2018 is een afzonderlijke begrotingspost beschikbaar voor het ontwikkelen van gemeentegrens overstijgende productontwikkeling (Drenthe brochure, fiets- en wandelbrochures en gratis te verstrekken materialen), versterken gastheerschap, meertaligheid van het informatieaanbod, samenwerking met regio's en een betere aansluiting tussen marketing en informatievoorziening.

Daarnaast is het Recreatieschap eigenaar van de database die achter de website drenthe.nl hangt. Met Marketing Drenthe is een opdrachtgever/opdrachtnemer relatie ingericht waarbij Marketing Drenthe verantwoordelijk is voor het volledig en up-to-date houden van deze database. Jaarlijks wordt een activiteitenplan afgesproken (met jaarlijkse evaluatie) zodat één loket voor de ondernemers en evenementenorganisatoren kan worden aangeboden. Het Recreatieschap verzorgt uiteraard zelf het aanbod aan routes op drenthe.nl.

Voor het Recreatieschap is samenwerking een vanzelfsprekendheid. De belangrijkste partners om de gezamenlijke doelen te bereiken zijn daarbij natuurlijk de gemeenten, Provincie Drenthe, Marketing Drenthe, recreatieparken, dagattracties, horeca en musea, sport- en evenementenorganisaties en cultuur- en natuurorganisaties.

Het Recreatieschap heeft een belangrijke spilfunctie en speelt al een groot aantal jaren een aanjagende en uitvoerende rol bij de nieuwe ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie van Drenthe. Met als doel het ontwikkelen van een vitale sector is het Recreatieschap de initiator, (mede-)regisseur en coördinator voor alle Drentse gemeenten en Ooststellingwerf. Het project 'Vitale Vakantie Parken' is hiervan een mooi voorbeeld.

Slot

Het bestuur van het Recreatieschap blijft inspelen op de ontwikkelingen binnen het recreatief en toeristisch product. Zij ziet in het Recreatieschap een uniek instrument de gemeenschappelijke doelen te bereiken.

Recreatie en toerisme spelen zich in hoofdzaak op gemeentelijk niveau af. Hierbij valt te denken aan het ontwikkelen van voorzieningen, zoals fietspaden, dagrecreatieterreinen, parkeervoorzieningen, stimuleren van evenementen en natuurbeheer. Juist recreatie en toerisme zijn beleidsterreinen waarbinnen gemeenten kunnen optreden en het verschil kunnen maken.

Als er een duidelijke samenhang is én afstemming tussen de diverse gemeenten, is er sprake van een goed ontwikkeld toeristisch product Drenthe. Een toerist kent immers geen grenzen en ziet niet waar gemeente- en provinciegrenzen ophouden. Bovengemeentelijke beleidsontwikkeling is hier zeker een voorwaarde voor succes.

VASTSTELLING
Wij verzoeken u de begroting 2022 vast te stellen.

Dagelijks Bestuur Recreatieschap Drenthe

Verplichte **paragrafen**

Verplichte paragrafen

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Financiering
3. Verbonden partijen
4. Grondbeleid

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen
Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie. Twee keer per jaar, bij de begroting en bij de jaarrekening, moeten de belangrijkste financiële risico's worden geactualiseerd en doorgerekend. Recreatieschap Drenthe moet een eigen vermogen, een weerstandsvermogen, hebben om deze financiële risico's af te kunnen dekken, mochten ze zich voordoen.

De risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's wordt derhalve verstaan: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd.

De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

- A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- B. Een inventarisatie van risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
- C. Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Ad.A
De huidige omvang van de algemene reserve (per 31-12-2020 € 102.658,=) is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten (ingeschatte risico's) beperkt voldoende.

Ad.B
De inventarisatie en risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. We kunnen de volgende onderdelen onderscheiden:

Personeel
Een kleine organisatie als het Recreatieschap is kwetsbaar voor wat de personele bezetting betreft. Voor veel functies is de beschikbaarheid van vervanging op hetzelfde kwalitatieve niveau niet haalbaar. Dit betekent al snel dat een beroep gedaan moet worden op externe ondersteuning. Een interim-functionaris zal uit het weerstandsvermogen bekostigd moeten worden.

Periodiek vinden beoordelingsgesprekken plaats waarin aandacht is voor werkdruk en het gewenste ontwikkelperspectief van het personeel. Hierbij is m.n. ook aandacht voor het fysiek zwaardere werk van de medewerkers van het routebureau. Hierbij is zeker een risico denkbaar van meer ziekteverzuim en/of uitval. Ook heeft het Recreatieschap te maken met een werknemer die gebruik maakt van politiek verlof. Deze werknemer heeft een ‘terugkeergarantie’; dit betekent dat de kans bestaat dat op termijn deze werknemer weer terugkeert binnen het personeelsbestand.

Op basis van onze inschattingen (kans en impact) komen we tot:

- Vervanging bij ziekte en calamiteit (directie); 6 maanden, € 52.000,=.
- Vervanging bij ziekte en calamiteit (administratie/routebureau); 6 maanden, € 26.000,=.
- Risico leeftijdsopbouw/ uitval/ politiek verlof; 12 maanden, € 50.000,=.

In totaal betreft het ingeschatte financieel risico voor Personeel hiermee € 128.000,=.

Interne beheersing
Het Recreatieschap kent, net als iedere andere organisatie, mee- en tegenvallers in de sfeer van organisatie en overige kosten. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op overschrijding van budgetten voor huisvesting, communicatie, kantoor en overige kosten. Dergelijke tegenvallers dienen opgevangen te kunnen vanuit het weerstandsvermogen.

	Kans en impact	Financieel risico
Budgetoverschrijding	10 % van geraamde kosten	€ 20.000,= gedurende 1 jaar

Projecten
De projecten staan bij het Recreatieschap feitelijk buiten de exploitatie. Ter financiering van de projecten wordt een beroep gedaan op externe subsidiegevers. Daarnaast wordt aan een aantal projecten een bijdrage vanuit het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme toegekend. Het saldo van het stimuleringsfonds vormt feitelijk een buffer om de projecten te financieren en de eventuele mee- en tegenvallers op te vangen.

Balansrisico’s
Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen niet lang “openstaan” (het zijn vorderingen met een legitieme basis).

Gerechtelijke procedures
Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Garanties
Op dit moment garanderen wij geen geldleningen die aan derden zijn verstrekt.

Onderhoud sanitaire voorzieningen
Ten behoeve van de recreatievaart hebben we enkele toiletvoorzieningen in beheer. In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is goed.

Coördinatie/projectverantwoording en uitvoering recreatief-toeristische projecten
Ook in 2022 en volgende jaren zullen projecten in uitvoering worden genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Door regelmatig overleg tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende (juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie) worden de financiële risico’s tot een minimum beperkt.

Ad.C
Resumerend kan tot de volgende opstelling gekomen worden met betrekking tot het gewenste niveau van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geformuleerde uitgangspunten:

Totaaloverzicht	Financieel risico
Personeel	€ 128.000,=
Materieel	0,=
Interne beheersing	20.000,=
Overige opbrengsten	0,=
Projecten	0,=
Totaal	**€ 148.000,=**

De huidige omvang van de weerstandscapaciteit is per 31 december 2020 € 102.658,=.
De ratio weerstandsvermogen bedraagt € 102.658 / € 148.000 = 0,69.
Het bestuur streeft naar een algemene reserve met een omvang van € 148.000,=.
Dit wordt gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten door het bestuur als voldoende geacht.

Bestemmingsreserve Personele Inzet
De bestemmingsreserve Personele Inzet wordt gebruikt bij inzet van extra personeel ten gevolge van hoge werkdruk bij projecten en/of administratieve druk. Gezien de hoogte van personeel gerelateerde risico’s zal deze bestemmingsreserve ook ingezet worden bij mogelijke uitval van het huidige personeel. Echter deze bestemmingsreserve mag niet als dekking van het Weerstandsfonds meegenomen worden.

Gezien de groei van deze bestemmingsreserve in de afgelopen jaren vindt het Dagelijks Bestuur het verantwoord om € 39.000,= vanuit deze bestemmingsreserve personele inzet over te hevelen naar de Algemene Reserve waardoor het weerstandsfonds per direct op het gewenste niveau komt. Deze boeking zal verwerkt worden in de jaarrekening van 2021.

2. Financiering

Algemeen
Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogd de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Vanaf 2004 is geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is dan ook niet van toepassing. De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2021 gesteld op 8,5%. Wij streven door een actief treasurymanagement (bevoorschotting subsidies etc.) onder de kasgeldlimiet te blijven.

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	**1e kw 2022**	**2e kw 2022**	**3e kw 2022**	**4e kw 2022**
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	1.261.250	1.261.250	1.2561.250	1.261.250
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,5	8,5	8,5	8,5
in een bedrag	107.206	107.206	107.206	107.206

De bijdragen van de gemeenten worden in het 1e kwartaal ontvangen. Gedurende het jaar vindt er monitoring plaats aan de hand van tussentijdse cijfers.

3. Verbonden partijen
Het Recreatieschap kent geen verbonden partijen.

4. Grondbeleid
In het verslagjaar 2020 zijn de gronden, welke het Recreatieschap in bezit had te Emmer-Compascuum, verkocht aan beide pachters. De verkoop heeft plaatsgevonden op basis van de getaxeerde waarde. De verkoopopbrengst bestaat uit een eenmalige verkoopopbrengst en een 16-jarige toekomstige opbrengst. De toekomstige opbrengst zal ontvangen worden zodra de exploitatie van het geplande windmolenpark in productie wordt genomen.
Naar verwachting zal deze opbrengst nog niet in 2022 van toepassing zijn.

Programma **begroting**

Programmabegroting

(in Euro's)

Categorie omschrijving		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
BATEN	Personeel	12.980	0	0
	Huisvesting	23.338	12.470	0
	Overige opbrengsten	29.668	18.220	18.610
	Projecten	221.997	p.m.	p.m.
	subtotaal	*287.983*	*30.690*	*18.610*
	Bijdrage gemeenten in exploitatie	897.901	895.739	931.953
	St. fonds Recreatie en Toerisme	303.606	309.442	311.582
	subtotaal	*1.201.507*	*1.205.181*	*1.243.535*
	Totaal baten	**1.489.490**	**1.253.847**	**1.262.145**
LASTEN	Personeel	560.841	607.880	622.237
	Huisvesting	84.710	69.460	64.600
	Huisvesting éénmalig	38.000	0	0
	Onderhoud	62.638	56.240	57.500
	Overige uitgaven	14.578	10.815	11.050
	Overige uitgaven toer. info voorz.	112.598	117.480	117.480
	Bestuur	349	545	560
	Bureau	73.510	54.045	64.490
	Afschrijvingen	3.160	2.816	5.498
	Projecten	221.997	p.m.	p.m.
	subtotaal	*1.172.381*	*919.281*	*943.415*
	St. fonds Recreatie en Toerisme	199.081	309.442	311.582
	Totaal lasten	**1.371.462**	**1.228.723**	**1.254.997**
	Resultaat voor bestemming	**118.028**	**7.148**	**7.148**
	Onttrekkingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. St. fonds R. & T.	0	0	0
	Bestemmingsres. personele inzet	15.852	15.852	15.852
	Bestemmingsres. onderhoud	0	0	0
	Bestemmingsres. infrastructuur	0	0	0
	Toevoegingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. St. fonds R. & T.	104.525	0	0
	Bestemmingsres. personele inzet	23.000	23.000	23.000
	Bestemmingsres. onderhoud	0	0	0
	Bestemmingsres. infrastructuur	0	0	0
	Resultaat na bestemming	**6.355**	**0**	**0**
	Incidentele baten:			
	Verkoop Pottendijk	571.088	0	0
	Resultaat	**577.443**	**0**	**0**

Toelichting **Programma begroting**

Toelichting programmabegroting

	Omschrijving	Raming excl. BTW		Raming excl. BTW
BATEN				
	Personeel		**Totaal**	**0**
	Huisvesting		**Totaal**	**0**
	Erfpachtcanon regionaal geluidssportcentrum Pottendijk			
	Jaarlijkse ontvangst van een erfpachtcanon van:			
	Vereniging Motodrôme Emmen	0		
	Stichting Schietsportcentrum Emmen	0		
	Bijdrage loods uit onderhoud	0		
	Recreatieschap Drenthe had grond in eigendom, gelegen aan de Pottendijk te Emmen. Deze grond was in erfpacht uitgegeven, jaarlijks werd hier een erfpachtcanon voor ontvangen. De grond is in 2020 verkocht, hiermee is de erfpachtcanon komen te vervallen.			
	Overige opbrengsten		**Totaal**	**18.610**
	Recreatiecongres	7.730		
	Recreatiesociëteit	8.670		
	Excursie	2.210		
	Recreatieschap Drenthe organiseert jaarlijks verschillende bijeenkomsten. Enerzijds voor de deelnemende gemeenten (bestuurders, raadsleden e.d.) in de vorm van een jaarlijkse bestuursexcursie. Anderzijds worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor betrokkenen uit de recreatie- en toerismesector, zowel overheid als ondernemers.			
	Bijdrage gemeenten in exploitatie		**Totaal**	**931.953**
	De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens verdeelsleutels zoals vastgelegd in de regeling, jaarlijks een bijdrage aan de exploitatie van de organisatie. In bijlage I staan de bedragen per gemeente.			
	Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme		**Totaal**	**311.582**
	De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens bestaande bijdrageregeling, jaarlijks een bijdrage aan het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme. De hierdoor beschikbare middelen worden ingezet ter stimulering van projecten in de recreatie- en toerisme-sector. In bijlage II staan de bedragen per gemeente.			

LASTEN

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Personeel		**Totaal 622.237**
Brutosalarissen	458.837	
Sociale lasten	196.645	

Het vaste personeel bestaat uit 10 medewerkers en 1 oproepkracht (7,79 fte's). De geraamde bruto salariskosten zijn gebaseerd op de salarisschalen geldend per 1 februari 2021. Effectief bestaat het vaste personeel uit 9 medewerkers.
Ten gunste van deze post vindt jaarlijks een onttrekking plaats vanuit de bestemmingsreserve personele inzet van maximaal € 15.852.

Overige personeelskosten:		
Geraamd wordt:		
Brutosalarissen naar projecten (1)	-45.000	
Kosten P&O; administratie door gemeente Assen	4.133	
Opleidingen/cursussen	6.101	
Overige personeelskosten	1.521	

(1) Gezien de huidige projecten die doorlopen tot en met 2022 kunnen er uren (salariskosten) geboekt worden op bepaalde projecten.

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Huisvesting		**Totaal 64.600**
Huurkosten	43.350	
Energiekosten	10.000	
Onderhoud pand	700	
Schoonmaakkosten	3.300	
Huurkosten loods	5.000	
Overige huisvestingskosten	2.250	

Recreatieschap Drenthe is gevestigd in het voormalige Planetron te Dwingeloo, Drift 11c. Het pand wordt gehuurd van J.C. van Kooten en Zonen B.V. Het huurcontract loopt af per 1 januari 2026.
De loods wordt gebruikt ten behoeve van de opslag voor onderhoudsmateriaal.

Onderhoud	**Totaal 57.500**

Betreft diverse zaken (w.o. wandel- en fietsroutes, fietsknooppuntennetwerk, geoparkbebording, ATB-routes, ruiterroutesstructuur, kosten wandelvrijwilligers en toiletvoorzieningen). Recreatieschap Drenthe heeft via vele projecten een groot aantal voorzieningen gerealiseerd in de openbare ruimte. Het onderhoud van een aantal daarvan komt voor rekening van Recreatieschap Drenthe.

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Overige uitgaven		**Totaal 11.050**
Recreatiecongres	7.750	
Recreatiesociëteit	1.100	
Excursie	2.200	

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Overige uitgaven toeristische informatievoorzieningen		**Totaal 117.480**
Toeristische informatievoorzieningen	66.480	
Toeristische informatievoorzieningen Drenthe.nl	51.000	

Bestuur	**Totaal 560**

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Bureau		**Totaal 64.490**
Portikosten	1.100	
Telefoonkosten	2.760	
Reis-, verblijf- en autokosten	10.000	
Representatiekosten	1.000	
Kantoorbenodigdheden	1.100	
Kopieerkosten	1.700	
Leasekosten	1.200	
Kantinekosten	2.100	
Automatiseringskosten	14.800	
Documentatie en voorlichting	1.100	
Abonnementen/lidmaatschappen	1.550	
Bankkosten	780	
Verzekeringen (1)	14.000	
Accountantskosten	10.700	
Overige kosten	600	

(1) dit betreft de volgende verzekeringen:
- fraude en beroving
- aansprakelijkheidsverzekeringen
- dienstautoverzekeringen
- brandverzekeringen
- persoonlijke ongevallen- en ziekteverzekering

Kapitaal	**Totaal 5.498**

In bijlage IV staan de afschrijvingen.

Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme	**Totaal 311.582**

Diverse projecten in het kader van Recreatie en Toerisme.

Onttrekkingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet	**Totaal 15.852**

Jaarlijks wordt een bedrag van maximaal € 15.852 onttrokken aan deze bestemmingsreserve (conform bestuursbesluit Algemeen Bestuur).

Toevoegingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet	**Totaal 23.000**

Jaarlijks wordt een deel van de bijdragen van de gemeenten toegevoegd aan de bestemmingsreserve personele inzet, maximaal € 23.000. Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op nieuwe projecten/ontwikkelingen (conform bestuursbesluit Algemeen Bestuur)

Bijlagen

Bijlage I

Bijdragen gemeenten 2022 in de exploitatiekosten volgens bestaande bijdrageregeling

Gemeente:	in %	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Aa en Hunze	7,75%	64.732	64.577	67.187
Assen	7,50%	62.644	62.493	65.020
Borger-Odoorn	8,00%	66.821	66.660	69.355
Coevorden	9,25%	77.261	77.075	80.191
De Wolden	6,75%	56.380	56.244	58.518
Emmen	18,00%	150.346	149.984	156.048
Hoogeveen	8,00%	66.821	66.660	69.355
Meppel	4,00%	33.410	33.330	34.677
Midden-Drenthe	10,00%	83.526	83.325	86.693
Noordenveld	7,25%	60.556	60.410	62.853
Ooststellingwerf	7,50%	62.644	62.493	65.020
Tynaarlo	6,25%	52.204	52.078	54.183
Westerveld	7,25%	60.556	60.410	62.853
Totaal	**107,50%**	**897.901**	**895.739**	**931.953**

Bijlage II

Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme van Recreatieschap Drenthe per 1 januari 2022

Gemeente	Overnachtingen	Dagrecreatie	Verblijfsrecr.	Vast bedrag	Subtotaal	Aanpassing *	Begroting 2022
Aa en Hunze	1.339.135	9.303	33.207	10.000	52.510	7.163	45.347
Assen	414.399	9.303	4.966	10.000	24.269	6.043	18.226
Borger-Odoorn	1.196.394	9.303	26.606	10.000	45.909	6.973	38.936
Coevorden	1.439.577	9.303	38.229	10.000	57.532	7.903	49.629
De Wolden	285.466	9.303	3.032	10.000	22.335	5.743	16.592
Emmen	412.452	9.303	4.937	10.000	24.240	9.596	14.644
Hoogeveen	87.450	9.303	875	10.000	20.178	6.075	14.103
Meppel	0	9.303	0	10.000	19.303	4.686	14.617
Midden-Drenthe	753.846	9.303	11.365	10.000	30.668	7.174	23.494
Noordenveld	203.163	9.303	2.032	10.000	21.335	5.871	15.464
Ooststellingwerf	253.900	9.303	2.559	10.000	21.862	5.987	15.875
Tynaarlo	368.154	9.303	4.272	10.000	23.575	5.581	17.994
Westerveld	830.740	9.303	13.672	10.000	32.975	6.313	26.662
Totaal	**7.584.676**	**120.939**	**145.752**	**130.000**	**396.691**	**85.108**	**311.583**

Vaste bijdrage dagrecreatie	120.939
Staffel aantal overnachtingen (verblijfsrecreatie)	
1e 250.000	0,010
2e 250.000	0,015
3e 250.000	0,020
4e 250.000	0,030
5e 250.000	0,040
6e 250.000	0,050
7e 250.000	0,060
Vast bedrag besloten in AB vergadering d.d. 12 maart 2008	130.000

* De aanpassing is een voortvloeisel uit voorgaande begrotingen (vanaf het jaar 2011) waarbij sprake was van bezuinigingen. Deze bezuinigingen werken nog steeds deels door in de begroting.

Bijlage III

Totale bijdragen gemeenten 2022

Gemeente:	Exploitatiekosten	Bijdrage Fonds R&T	Bijdrage 2022
Aa en Hunze	67.187	45.347	112.533
Assen	65.020	18.226	83.246
Borger-Odoorn	69.355	38.936	108.291
Coevorden	80.191	49.629	129.820
De Wolden	58.518	16.592	75.110
Emmen	156.048	14.644	170.692
Hoogeveen	69.355	14.103	83.458
Meppel	34.677	14.617	49.294
Midden-Drenthe	86.693	23.494	110.187
Noordenveld	62.853	15.464	78.317
Ooststellingwerf	65.020	15.875	80.895
Tynaarlo	54.183	17.994	72.177
Westerveld	62.853	26.662	89.515
Totaal	**931.953**	**311.583**	**1.243.535**

Bijlage IV

Investeringsstaat

Omschrijving	Datum	Aanschaf					Afschrijving					
		bedrag	vermeer deringen	vermin deringen	totaal	%	totaal per 1 jan.	boek jaar 2022	boek waarde 1 jan.	boek waarde 31 dec.	rest waarde 1 jan.	rest-waarde 31 dec.
Vervoermiddelen												
Volkswagen 3-VLX-11	1-03-11	19.708			19.708	20,00	16.708	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-12	20.250			20.250	20,00	17.250	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Volkswagen 6-VXS-11	2-12-19	9.950			9.950	20,00	3.730	1.791	6.220	4.429	995	995
Peugeot V-325-K	25-11-20	7.000			7.000	20,00	1.365	1.260	5.635	4.375	700	700
Auto	2021	6.650			6.650	20,00	600	1.197	6.050	4.853	665	665
Automatisering												
HP Pavillion computer	3-04-17	1.147			1.147	20,00	1.088	59	59	0	0	0
Beeldschermen 3x	18-04-18	3.975			3.975	20,00	2.984	796	991	195	0	0
Plotter	22-12-20	1.975			1.975	20,00	395	395	1.580	1.185	0	0
Totaal		**70.655**			**70.655**		**44.120**	**5.498**	**26.535**	**21.037**	**8.360**	**8.360**

Bijlage V

Meerjarenraming 2023-2025

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
BATEN						
Personeel	12.980	0	0	0	0	0
Huisvesting	23.338	12.470	0	0	0	0
Overige opbrengsten	29.668	18.220	18.610	19.001	19.400	19.807
Projecten	221.997	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotaal	*287.983*	*30.690*	*18.610*	*19.001*	*19.400*	*19.807*
Bijdrage gemeenten in exploitatie	897.901	895.739	931.953	948.792	965.984	983.538
St. fonds Recreatie en Toerisme*	303.606	309.442	311.582	311.582	311.582	311.582
Subtotaal	*1.201.507*	*1.205.181*	*1.243.535*	*1.260.374*	*1.277.566*	*1.295.120*
Totaal baten	**1.489.490**	**1.235.871**	**1.262.145**	**1.279.375**	**1.296.966**	**1.314.927**
Personeel	560.841	607.880	622.237	635.304	648.645	662.267
Huisvesting	122.710	69.460	64.600	65.957	67.342	68.756
Onderhoud	62.638	56.240	57.500	58.708	59.941	61.200
Overige uitgaven	14.578	10.815	11.050	11.282	11.519	11.761
Overige uitgaven toer. info. voorz.	112.598	117.480	117.480	117.480	117.480	117.480
Bestuur	349	545	560	572	584	596
Bureau	73.510	54.045	64.490	65.844	67.227	68.639
Afschrijvingen	3.160	2.816	5.498	5.498	5.498	5.498
Projecten	221.997	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
St. fonds Recreatie en Toerisme	199.081	309.442	311.582	311.582	311.582	311.582
Totaal lasten	**1.371.462**	**1.228.723**	**1.254.997**	**1.272.227**	**1.289.818**	**1.307.779**
Resultaat voor bestemming	**118.028**	**7.148**	**7.148**	**7.148**	**7.148**	**7.148**
Onttrekkingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve st.fonds R&T	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsreserve onderhoud	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve infrastructuur	0	0	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve st.fonds R&T	104.525	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
Bestemmingsreserve onderhoud	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve infrastructuur	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**6.355**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

* De bijdrage aan het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme is voor een deel gebaseerd op de daadwerkelijk geïnde toeristenbelasting; dit is nog een onbekend gegeven voor de begrotingsjaren 2023 e.v. In deze opstelling wordt daarom het bedrag van de begroting 2022 gehanteerd in de vervolgjaren.

Bijlage VI

Meerjarenraming 2023-2025 per gemeente

Gemeente:	in %	Begroting Exploitatie 2023	Begroting Fonds 2023	Begroting Totaal 2023	Begroting Exploitatie 2024	Begroting Fonds 2024	Begroting Totaal 2024	Begroting Exploitatie 2025	Begroting Fonds 2025	Begroting Totaal 2025
Aa en Hunze	7,75%	68.401	45.347	113.748	69.641	45.347	114.988	70.906	45.347	116.253
Assen	7,50%	66.195	18.226	84.421	67.394	18.226	85.620	68.619	18.226	86.845
Borger-Odoorn	8,00%	70.608	38.936	109.544	71.887	38.936	110.823	73.194	38.936	112.130
Coevorden	9,25%	81.640	49.629	131.269	83.120	49.629	132.749	84.630	49.629	134.259
De Wolden	6,75%	59.575	16.592	76.167	60.655	16.592	77.247	61.757	16.592	78.349
Emmen	18,00%	158.867	14.644	173.511	161.746	14.644	176.390	164.685	14.644	179.329
Hoogeveen	8,00%	70.608	14.103	84.711	71.887	14.103	85.990	73.194	14.103	87.297
Meppel	4,00%	35.304	14.617	49.921	35.944	14.617	50.561	36.597	14.617	51.214
Midden-Drenthe	10,00%	88.260	23.494	111.754	89.859	23.494	113.353	91.492	23.494	114.986
Noordenveld	7,25%	63.988	15.464	79.452	65.148	15.464	80.612	66.332	15.464	81.796
Ooststellingwerf	7,50%	66.195	15.875	82.070	67.394	15.875	83.269	68.619	15.875	84.494
Tynaarlo	6,25%	55.162	17.994	73.156	56.162	17.994	74.156	57.182	17.994	75.176
Westerveld	7,25%	63.988	26.662	90.650	65.148	26.662	91.810	66.332	26.662	92.994
Totaal	**107,50%**	**948.791**	**311.583**	**1.260.374**	**965.985**	**311.583**	**1.277.568**	**983.539**	**311.583**	**1.295.122**

In de meerjarenraming is bij de exploitatie uitgegaan van een prijsindex van 2,1%

In de meerjarenraming is bij het stimuleringsfonds uitgegaan van de cijfers van de begroting 2022. De werkelijke cijfers zullen wijzigen omdat dit bedrag voor een deel is gebaseerd op de daadwerkelijk geïnde toeristenbelasting, deze gegevens zijn nog onbekend.

Bijlage VII

Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV

Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe
Vestigingsplaats	Diever
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke Rechtspersoon: Openbaar Lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling
Activiteit	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme.
Geraamd Eigen Vermogen 1-1-2022	€ 821.817
Geraamd Eigen Vermogen 31-12-2022	€ 828.965
Geraamd Vreemd Vermogen 1-1-2022 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€ 810.336
Geraamd Vreemd Vermogen 31-12-2022 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€ 804.838
Geraamd resultaat 2022	€ 0

Bijlage VIII

Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Prognose **meerjarenbalans** standen per 31/12	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	1	1	1	1	1	1
Materiële vaste activa *	24.955	22.139	32.266	26.768	21.270	15.772
Totaal vaste activa	**24.956**	**22.140**	**32.267**	**26.769**	**21.271**	**15.773**
Vlottende activa						
Voorraad	1.672	1.672	1.672	1.672	1.672	1.672
Uitzettingen	2.113.526	1.542.438	1.542.438	1.542.438	1.542.438	1.542.438
Liquide middelen	74.440	65.903	57.426	64.574	71.722	78.870
Totaal vlottende activa	**2.189.638**	**1.610.013**	**1.601.536**	**1.608.684**	**1.615.832**	**1.622.980**
Totaal activa	**2.214.594**	**1.632.153**	**1.633.803**	**1.635.453**	**1.637.103**	**1.638.753**
PASSIVA						
Vaste passiva						
Reserves	808.314	821.817	828.965	836.113	843.261	850.409
Resultaat boekjaar	577.443	0	0	0	0	0
Voorzieningen	15.685	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**1.401.442**	**821.817**	**828.965**	**836.113**	**843.261**	**850.409**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	186.894	186.894	186.894	186.894	186.894	186.894
Overlopende passiva	626.258	623.442	617.944	612.446	606.948	601.450
Totaal vlottende passiva	**813.152**	**810.336**	**804.838**	**799.340**	**793.842**	**788.344**
Totaal passiva	**2.214.594**	**1.632.153**	**1.633.803**	**1.635.453**	**1.637.103**	**1.638.753**

* De materiële vaste activa vertonen een dalend bedrag a.g.v. afschrijvingen; naar alle verwachting zullen er investeringen verricht gaan worden waarop zal worden afgeschreven; dit is op dit moment echter nog niet langjarig bekend.

Bijlage IX

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Kortweg geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden). Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het voor decentrale overheden (en dus voor gemeenschappelijke regelingen) verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en de jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

	Realisatie 2020	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	689.116	7.148	7.148
Mutatie materiële vaste activa	-5.815	2.816	-10.127
Mutatie voorzieningen	-19.315	-15.685	0
Mutatie voorraden	-1.672	0	0
Gerealiseerde boekwinst verkoop MVA	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**662.314**	**-5.721**	**-2.979**

Bijlage X

Financiële kengetallen

	Realisatie 2020	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Norm**
Netto schuldquote	-66,72%	-64,57%	-62,99%	-63,13%	-63,25%	-63,35%	< 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-66,72%	-64,57%	-62,99%	-63,13%	-63,25%	-63,35%	< 130%
Solvabiliteitsratio	62,57%	50,35%	50,74%	51,12%	51,51%	51,89%	> 25%
Structurele exploitatieruimte	7,92%	1,16%	1,13%	1,12%	1,10%	1,09%	> 0%

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Recreatieschap Drenthe ten opzichte van de eigen middelen.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap Drenthe in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige gebeurtenissen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Recreatieschap **Drenthe**

Recreatieschap Drenthe | Drift 11c | 7991 AA | Dwingeloo | **recreatieschap.nl**
KvK-nr.: 52124479 | BTW-nr.: NL003828591B01